

החלטת עצרת האו"ם מס' 194

מעמד ירושלים והחזרת הפליטים לבתיהם

11 בדצמבר 1948

מכוננת ועדת פיוס של האו"ם, קובעת שירושלים תהיה תחת משטר-קבע בינלאומי ומחליטה כי הפליטים יורשו לשוב לבתיהם.

העצרת הכללית,

לאחר שדנה עוד במצב השורר בארץ-ישראל,

1. מביעה את הערכתה העמוקה להתקדמות שהושגה בזכות מאמציו של מתווך האו"ם המנוח לקדם את התיקון בדרכי שלום של המצב העתידי בארץ-ישראל, מטרה שלמענה הקריב את חייו; וכן

שולחת את תודעתה למתווך-בפועל ולצוות עובדיו על מאמצייהם המתמשכים ועל מסירותם לתפקידם בארץ-ישראל;

2. מכוננת ועדת פיוס שתרכב משלוש מדינות-חברות בארגון האומות המאוחדות, ושתפקידיה יהיו כדלקמן:

א. לקבל על עצמה, במידה שהיא רואה זאת לנחוץ בנסיבות הקיימות, את התפקידים שנמסרו למתווך האו"ם בארץ-ישראל בהחלטה 186 (S-2) של העצרת הכללית מיום ה-14 במאי 1948;

ב. לבצע את התפקיד וההנחיות המוגדרים שניתנו לה בהחלטה הנוכחית וכן כל תפקיד והנחיה נוספת העשויים להינתן לה על ידי העצרת הכללית או על ידי מועצת הביטחון;

ג. ליטול על עצמה, על פי בקשת מועצת הביטחון, כל תפקיד המוטל עתה על מתווך האו"ם בארץ-ישראל או על ועדת שביתת הנשק של האו"ם על פי החלטות מועצת הביטחון; על פי בקשה שתוגש לוועדת הפיוס מצד מועצת הביטחון בדבר שאר תפקידיו של מתווך האו"ם בארץ-ישראל בהתאם להחלטות מועצת הביטחון, יבוא תפקיד המתווך לסיומו;

3. מחליטה כי ועד מטעם העצרת הכללית, שיורכב מסין, צרפת, איחוד הרפובליקות הסובייטיות הסוציאליסטיות (ברה"מ), הממלכה המאוחדת וארצות הברית של אמריקה, יגיש לאישור העצרת, לפני תום החלק הראשון של המושב הנוכחי של העצרת הכללית, הצעה בעניין שמותיהן של שלוש המדינות שמהן תורכב ועדת הפיוס;

4. מבקשת מן הוועדה להתחיל מיד בתפקידה, במטרה לכוון מגעים בין הצדדים עצמם לבין הוועדה בהקדם האפשרי;

5. קוראת לממשלות ולרשויות הנוגעות בדבר להרחיב את היקף המשא-ומתן שנקבע בהחלטת מועצת הביטחון מיום ה-16 בנובמבר 1948 ולנסות להגיע להסכמה באמצעות משא-ומתן שינוהל עם ועדת הפיוס או במגעים ישירים, במטרה ליישב סופית את כל השאלות התלויות העומדות ביניהן;

6. מורה לוועדת הפיוס לנקוט צעדים כדי לעזור לממשלות ולרשויות הנוגעות בדבר ליישב סופית את כל השאלות התלויות ועומדות ביניהן;

7. קובעת כי המקומות הקדושים - לרבות העיר נצרת - הבניינים והמקומות הדתיים בארץ-ישראל יישמרו, ותובטח הגישה החופשית אליהם, בהתאם לזכויות הקיימות ולנוהג ההיסטורי; וההסדרים המיועדים לכך יהיו בפיקוח פעיל של האו"ם; שוועדת הפיוס של האו"ם, בהגישה למושב הרגיל הרביעי של העצרת הכללית את הצעותיה המפורטות למשטר-קבע בינלאומי בשטחה של ירושלים, תביא גם המלצות בדבר המקומות הקדושים בשטח זה; שבנוגע למקומות הקדושים ביותר שטחה של ארץ-ישראל תקרע הוועדה לרשויות הפוליטיות של האיזור לספק ערבויות פורמליות מתאימות להגנה על המקומות הקדושים ועל הגישה אליהם; ושמשימות אלה יוגשו לאישור העצרת הכללית;

8. קובעת כי לאור הקשר הקיים בין שלוש דתות עולמיות לעיר ירושלים, יזכה האיזור, לרבות השטח הנוכחי של עיריית ירושלים וכן הכפרים והעיירות שמסביב, שהקצה המזרחי שלהם יהיה אבו-דיס; הדרומי - בית לחם; המערבי - עין כרם (ובכלל זה גם השטח הבנוי של מוצא); והצפוני - שועפת, לטיפול מיוחד ונפרד מיתר חלקי ארץ-ישראל ויוצב תחת שליטה בפועל של האו"ם;

מבקשת ממועצת הביטחון לנקוט צעדים נוספים כדי להבטיח את פירוז ירושלים בהקדם האפשרי;

מורה לוועדה להגיש למושב הקבוע הרביעי של העצרת הכללית הצעות מפורטות למשטר-קבע בינלאומי לאיזור ירושלים, שידאג למירב האוטונומיה המקומית לקבוצות הנפרדות בהתאם למעמד הבינלאומי המיוחד של איזור ירושלים.

ועדת הפיוס מוסמכת למנות נציג של האו"ם, שישתף פעולה עם הרשויות המקומיות בנוגע למינהל הביניים של איזור ירושלים;

9. קובעת כי עד שיושג הסכם על הסדרים מפורטים יותר בין הממשלות והרשויות הנוגעות בדבר, תינתן לכל תושבי ארץ-ישראל הגישה החופשית ביותר שבאפשר לירושלים בכביש, ברכבת או באוויר.

מורה לוועדת הפיוס לדווח מיד למועצת הביטחון על כל ניסיון של כל צד שהוא למנוע גישה כזאת, וזאת כדי שמועצת הביטחון תוכל לנקוט צעדים מתאימים.

10. מורה לוועדת הפיוס לנסות להגיע להסדרים בין הממשלות והרשויות הנוגעות בדבר שיאפשרו את פיתוחו הכלכלי של האיזור, לרבות הסדרי גישה לנמלים ולשדות תעופה והשימוש בתעבורה ובמתקני תקשורת;

11. קובעת כי הפיטים המבקשים לשוב לבתיהם ולחיות בשלום עם שכניהם יורשו לעשות זאת בהקדם האפשרי, ושישולמו פיצויים תמורת רכושם של מי שיבחרו לא לשוב ותמורת אובדן או נזק לרכוש, שעל פי עקרונות החוק הבינלאומי או על פי הצדק על הממשלות או הרשויות האחריות להביאם על תיקונם;

מורה לוועדת הפיוס לאפשר את חזרתם, יישובם מחדש ושיקומם הכלכלי והחברתי של הפליטים ואת תשלום הפיצויים, ולשמור על קשר הדוק עם מנהל סוכנות הסעד של האו"ם לפליטים הפלשתיניים, ובאמצעותו - עם המוסדות והסוכנויות המתאימים של האו"ם;

12. מסמיכה את ועדת הפיוס למנות על גוף-משנה ולהעסיק כל מומחה טכני שיפעל תחת סמכותה ככל שתראה לנכון לשם ביצוע יעיל של תפקידיה ואחריותה בהתאם להחלטות אלה;

ועדת הפיוס תקבע את מטה הראשי בירושלים. הרשויות המופקות על שמירת הסדר בירושלים יהיו אחריות לנקיטת כל הצעדים הדרושים להבטחת שלומה של הוועדה. המזכיר הכללי יספק מספר מוגבל של שומרים להגנה על אנשי הוועדה ועל חצריה;

13. מורה לוועדת הפיוס להגיש מעת לעת דוחות על התקדמותה למזכיר הכללי, אשר יועברו למועצת הביטחון ולחברות האו"ם.

14. קוראת לכל הממשלות והרשויות הנוגעות בדבר לשתף פעולה עם ועדת הפיוס ולנקוט את כל הצעדים הדרושים על מנת לסייע למימוש ההחלטה הנוכחית;

15. מבקשת מהמזרי הכללי לדאוג לאנשי-צוות ולאמצעים הדרושים ולערוך הסדרים נאותים על מנת לספק את הכספים הנחוצים הדרושים לביצוע הכתוב בהחלטה הנוכחית.